

Programmabegroting 2026-2029 - integraal na besluitvorming

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Ambitie

Gouda is een bruisende en gezonde stad, waar het prettig wonen, opgroeien en recreëren is. Een stad met een rijk cultureel aanbod waar ruimte is voor verwondering en een unieke beleving.

De gemeente wil het culturele erfgoed van Gouda behouden, versterken en toekomstbestendig maken en haar archeologische verleden zichtbaar maken. Kansen die waterrecreatie biedt voor Gouda, aangrijpen.

Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en divers aanbod van kunst en cultuur is daarbij cruciaal.

Gouda is een gezonde stad met gezonde inwoners. Zowel lichamelijk als geestelijk. Sporten en bewegen is toegankelijk en dichtbij voor iedere Gouwenaar.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie. Het investeren in de verbinding van de historische as (Museum Gouda - Sint Jan – Stadhuis – de Waag) om de kracht van dit toonaangevende cultuurhistorische ensemble voor Gouda beter te benutten.

2) Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

Gouda is een unieke stad die veel te bieden heeft en om trots op te zijn. Daarom wil de gemeente datgene waar Gouda voor staat verder uitdragen en samen met partners, en inwoners als de ambassadeurs bij uitstek, werken aan versterking van het imago.

3) Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

Inzetten op het behoud, de maatschappelijke benutting en versterken van het cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Inzetten op het behoud, de maatschappelijke benutting en versterken van het cultureel erfgoed, waaronder de ambachten, en het stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied. Het uitvoering geven aan de herbestemmingsplannen voor het Stadhuis en een nieuwe aanwijzingsronde voor monumenten.

4) Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector

Het stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaars en bezoekers van buiten Gouda.

5) Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.

3.5.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

- Doorvertalen van het omgevingsprogramma binnenstad (voorheen winkelvisie) naar een vernieuwd samenwerkings-/en uitvoeringsprogramma met de Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda (SBG).
- Intensiveren en ondersteunen (VVV, stadsmarketing etc.) van de samenwerking binnen de historische as om de kracht van Gouda als historische (binnen)stad beter te kunnen benutten.
- Uitvoeren van activiteiten van de horecavisie en het horecaconvenant, zoals verder inzetten op verduurzaming en opvolging geven aan de schouw van terrassen.
- Intensiveren van de samenwerking tussen retail, vastgoedeigenaren en de gemeente om leegstand te voorkomen. Er is aandacht voor kwetsbare plekken zoals de Kleiweg, de Markt, de Korte & Lange Groenendaal door hier de leegstandverordening toe te passen.
- Verbeteren van de doorvaarbaarheid via het elektrificeren van de brugbediening, specifiek voor het traject Reeuwijk-Gouda. En het verbeteren van de doorvaarbaarheid binnen Gouda.
- Als onderdeel van de intieme vaarroute de mogelijkheid verkennen om de bruggen in de Zeugstraat op te knappen via een subsidieregeling waarvoor de gemeenteraad reeds € 250.000 heeft gereserveerd.

Doelstelling 2: Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

- Uitvoering geven aan de merkstrategie door het merk Gouda naar verschillende beleidsstukken door te vertalen. Aandacht geven aan de verschillende domeinen ('Wonen & Leven', 'Vrije Tijd & Bezoeken', 'Ondernemen, werken & leren'). Daarnaast wordt de stadsmarketing in lijn gebracht met de merkstrategie.
- Om de duurzame ontwikkeling van recreatie en toerisme in stand te kunnen houden, wordt onderzocht of de huidige toeristische koers nog actueel is en past binnen de nieuwe merkstrategie en landelijke ontwikkelingen. De resultaten zijn onderdeel van een op te stellen strategie vrijetijdseconomie.
- De ingeslagen koers van het versterken van gemeentelijke evenementen wordt gecontinueerd. Daarnaast wordt onderzocht hoe de evenementen meer in lijn met de merkstrategie kunnen worden gebracht.

Doelstelling 3: Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

- Versterken van het taakveld erfgoed door erfgoedwaarden goed te borgen en door het erfgoedbeleid actueel te houden. De regeling Erfgoed & Duurzaamheid wordt uitgevoerd. De uitwerking van de Historische Lintenvisie wordt afgerond en de Archeologische Basiskaart wordt geactualiseerd. Ook komt er een nieuwe toekomstvisie op het omgevingsprogramma Erfgoed.
- De laatste tijdslagen van het Goudse erfgoed worden beter vertegenwoordigd in de monumentenlijst. Het meerjarige aanwijzingsprogramma naoorlogs- en Post-65 erfgoed wordt voortgezet, net als de aanwijzing van te beschermen archeologische monumenten
- Het verder doorontwikkelen van het archeologisch depot en voorbereiden op het publiekstoegankelijk(er) maken van het depot voor inwoners, belangenorganisaties en belangstellenden uit een groter publiek.
- Uitvoering geven aan de adviezen uit de beleidsevaluatie 2024 rondom erfgoed en verduurzaming, waaronder actualisatie van beleid. Verbeteren van de informatievoorziening vanuit de gemeente en proactieve kennisdeling over monumenten en beleid, waardoor monumenteneigenaren beter geïnformeerd zijn over regelgeving en subsidiemogelijkheden.
- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak archeologie Stadswonen III-Westergouwe.
- Vernieuwen van de Welstandsnota, als toetsingskader voor de Adviescommissie omgevingskwaliteit (AOK).

Doelstelling 4: Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector

- Het stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur, passend bij de diversiteit aan Gouwenars en bezoekers buiten Gouda. Op basis van de in 2025 uitgevoerde tussenevaluatie van de Cultuurnota 2023-2027 en de opgedane ervaringen met het stimuleren van jongerencultuur kan de subsidieregeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling worden doorontwikkeld. De voorbereidingen voor de nieuwe nota worden opgestart.
- In 2025 zijn er voor Museum Gouda in het kader van het haalbaarheidsonderzoek scenario's ontwikkeld voor verbetering van de museumfunctie, inclusief verduurzaming en toegankelijkheid. Dit mede in het licht van de beperkte gemeentelijke investeringsruimte. In 2026 wordt, op basis van een te nemen raadsbesluit, een van deze scenario's nader uitgewerkt. Daarbij is ook oog voor de depotfunctie.
- In 2025 is in beeld gebracht wat er nodig is voor een duurzaam financieel toekomstperspectief van de Stichting Schouwburgcomplex. 2026 zal in het teken staan van de uitvoering de door de raad gegeven richting.
- Ter uitvoering van het door de raad vastgestelde collectieplan voor beeldende kunst in openbare ruimte ligt de focus op herstelwerkzaamheden, de implementatie van beleidsregels en het opstarten van verkenning van ontsluiting van de collectie.
- De restauratie en verbouwing ten behoeve van de herbestemming van het stadhuis. Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden krijgt de stichting de opdracht om het concept 'eigenzinnig samenleven' nader uit te werken met als doel meer maatschappelijke betekenis en een grotere publieke waarde te realiseren in de toekomst. Dit in samenhang met de cultuurhistorische as. Met de uitwerking van dit plan komt zicht op de exacte subsidiebehoefte voor de exploitatie van het stadhuis.
- Samen met gemeenten in de regio Midden-Holland wordt de inzet als stedelijke cultuurregio geconcretiseerd.

Doelstelling 5: Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

- Evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst tussen gemeente en SPORT•GOUDA. Die dienstverleningsovereenkomst loopt eind 2027 af. Daarbij hebben we oog voor de bedrijfscontinuïteit van SPORT•GOUDA, die door meerdere factoren meerjarig onder druk staat. We zetten in dit kader onder andere in op verduurzaming van het Groenhovenbad.
- Opstellen van een strategisch huisvestingsplan binnensportaccommodaties. Daarin wordt bepaald hoe op de middellange en lange termijn om te gaan met nieuwbouw, renovatie en afstoting.
- Starten met uitvoering van een 'sportcarrousel', waarbij de verhuizing van een aantal verenigingen gekoppeld wordt aan verduurzamingsmaatregelen.
- Realiseren van nieuwe sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte.
- In samenwerking met een klein aantal scholen uitwerken hoe meer bewegen een plek in de schooldag kan krijgen.

3.5.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie maken onderdeel uit van een groter groen recreatief netwerk en zijn van groot recreatief belang voor Gouda en haar directe omgeving. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden die bijdragen aan een actieve en gezonde samenleving. Voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie betekent een groeiende aandacht voor een gezond leven dat er meer ruimte wordt gezocht voor fietsen en wandelen, voor meer avontuurlijke en sportieve vormen van bewegen en voor vormen van bezinning en ontstressen. Hiermee vergroot de bekendheid van de gebieden en wordt een bezoek aan de gebieden gestimuleerd. Om de toenemende drukte in de gebieden beter te spreiden, worden in 2026 de mogelijkheden onderzocht om de gebieden uit te breiden. Ook wordt er ingezet op de aanleg van thematische wandelroutes, uitbreiding van sport- en beweegvoorzieningen, en verbetering van de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Zo dragen de gebieden bij aan een gezonde leefstijl en omgeving in Gouda.
Streekarchief Midden-Holland	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven-, brug- en liggelden ter dekking van de kosten voor het beheer en onderhoud van de kademuren, aanlegplaatsen etc.
SPORT•GOUDA B.V.	Het doel van SPORT•GOUDA is het bevorderen van sport en beweging in de stad Gouda. Dit wordt bereikt door het beheren en exploiteren van sportaccommodaties, het organiseren van sportactiviteiten, en het stimuleren van sportdeelname onder inwoners van alle leeftijden, met als uiteindelijke doel een gezonde en actieve gemeenschap te ondersteunen.

3.5.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal personen met een hotelovernachting	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Gemiddelde uitgaven per persoon per bezoek	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal bezoekers attracties binnenstad (top 5)	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Leegstand binnenstad	Schouw Gemeente Gouda
Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda	Inzetten op het behoud en maatschappelijke benutting van ons cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied.	Leegstand van rijksmonumenten	(Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed) https://inspectieoe.databank.nl/jive
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Tevredenheid culturele aanbod in Gouda	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Percentage inwoners dat (vaak of soms) culturele activiteiten in Gouda bezoekt	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat minimaal één keer per week sport	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)

3.5.4 Wat gaat het kosten?

3.5.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	25.455	23.206	23.184	22.704
Baten	-3.287	-2.885	-2.885	-2.885
Saldo van baten en lasten	22.168	20.321	20.299	19.820
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.705	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-3.148	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	20.725	20.321	20.299	19.820

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	20.085	19.637	19.616	19.137
Autonome en administratieve ontwikkeling	344	387	116	116
Kadernota	222	222	567	567
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	75	75	0	0
Totaal	20.725	20.321	20.299	19.820

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
2.3 Recreative havens	622	622	622	622
5.1 Sportbeleid en activering	8.366	8.379	8.296	8.319
5.2 Sportaccommodaties	230	236	229	-267
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.865	4.783	4.778	4.772
5.4 Musea	4.533	3.219	3.219	3.219
5.5 Cultureel erfgoed	843	595	669	669
5.6 Media	2.710	2.487	2.487	2.487
Totaal	22.168	20.321	20.299	19.820

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Ambitie

Alle Gouwenars moeten kunnen wonen en opgroeien in veilige, leefbare buurten en wijken. Binnen het programma Leefbaarheid en veiligheid wordt gewerkt aan een breed scala aan onderwerpen. Het gaat hierbij om zowel het voorkomen (preventie) als het bestrijden (repressie) van problemen variërend van ondermijning, drugscriminaliteit, jeugdcriminaliteit en -overlast tot mensenhandel en (woning)inbraken.

Veiligheid wordt mede bepaald door de sociale verbondenheid in de buurt en de situatie op straat, waar buurtbewoners elkaar kunnen aanspreken. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Toezicht en handhaving ondersteunen de uitvoering van het beleid.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

Ondermijning betekent dat criminelen legale middelen inzetten om op illegale wijze geld te verdienen. De gemeente wil voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd en kunnen investeren in de reguliere economie. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.

2) Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en het aanpakken van gedigitaliseerde criminaliteit

Het aantal woninginbraken is de afgelopen jaren flink afgenomen. Dit resultaat moet structureel vastgehouden worden. Er is daarnaast een duidelijk verschuiving gaande naar cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Het weerbaarder maken van inwoners en ondernemers hiertegen heeft de komende jaren prioriteit.

3) Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda zijn verbonden met jeugdproblematiek. De gemeente wil snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen met verschillende doch samenhangende interventies.

4) Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

Hierbij ligt de focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid. Gestreefd wordt naar een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

5) Voorkomen van polarisatie en radicalisering

Een groeiende groep Nederlanders voelt zich onzeker over de toekomst. Een deel keert zich af van politieke instituties en is gevoelig voor complotdenken en ander radicaal gedachtegoed. De gemeente wil voorkomen dat radicalisering en polarisatie uitmonden in criminele daden.